

Бакала О.Д., ст., *Вовкодав Г.М.*, к.н.г., доц.
Одеський державний екологічний університет
**ОЦІНКА ЯКОСТІ ВОД КРЕМЕНЧУЦЬКОГО
ВОДОСХОВИЩА В МЕЖАХ КІРОВОГРАДСЬКОЇ,
ПОЛЬАВСЬКОЇ ТА ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ**

Актуальність досліджуваної проблеми полягає в систематичному моніторингу якості води Кременчуцького водосховища з урахуванням екологічної складової.

Метою досліджень є оцінка сучасного стану вод Кременчуцького водосховища у 10 контрольних створах в межах Кіровоградської та Черкаської областей. Аналіз стану забруднення поверхневих вод у створах виконано на основі даних спостережень за вмістом гідрохімічних показників, наданих Кіровоградським та Черкаським регіональними управліннями водних ресурсів.

Одним з найнесприятливіших факторів антропогенно-го походження є забруднення водосховища неочищеними і недоочищеними стічними водами, у яких містяться не тільки побутові, але й стоки промислових підприємств. Найбільшу небезпеку для оточуючого природного середовища несуть недоочищені і неочищені стоки. Щорічно за період 2005–2007 рр внаслідок діяльності людини у водосховище в середньому потрапляло близько 61 млн.м³ зворотних вод, з яких більше половини становлять недоочищені і неочищені, таким чином у Кременчуцьке водосховище потрапляє велика кількість забруднюючих речовин. Ці забруднення спричиняють зміну, а інколи навіть руйнування оптимальних структур еволюційно сформованих біоценозів.

Значна кількість забруднювальних речовин потрапляє у водосховище також зі стоками сільськогосподарських угідь, тваринницьких комплексів, приватних садиб, територій населених пунктів.

Забруднювачі різноманітного походження скидаються у водосховище не рівномірно. Так у верхню частину Кременчуцького водосховища у 2008 р. було скинуто найменшу кількість забруднених зворотних вод – 3,74 млн.м³, хоча

більша частина з них є взагалі неочищеною. У середню частину водосховища надійшло 6,23 млн. м³ недоочищених стічних вод, а у нижню – найбільша кількість забруднених стоків – 24,05 млн. м³ промислово-побутових зворотних вод.

Найбільшу кількість забруднюючих речовин в Кременчуцьке водосховище скидають виробничі управління водно-комунального господарства міст Олександрія (7,941 млн.м³), Черкаси (2,708), Світловодськ (3,184), с.м.т. Лубенське (2,099), шахта ім. Ленінського комсомолу (5,255) та розріз «Морозовський» (5,047 млн.м³).

На підставі результатів спостережень за забрудненням поверхневих вод Кременчуцького водосховища можна стверджувати, що хімічний склад тісно пов'язаний і з природними умовами. Мінералізація води практично не змінюється і коливається в межах 339-403 мг/дм³. Стабільний стан гідрохімічних систем підтверджує середнє значення рН води, яке знаходиться в межах 7,84-8,15. Кисневий режим в басейні Кременчуцького водосховища стабільний. Коливання концентрацій кисню відповідає сезонним закономірностям і знаходиться в межах від 13,7мг/дм³ - взимку до 7,43 мг/дм³ влітку. У воді Кременчуцького водосховища максимальний вміст азоту в амонійній формі складає 0,53 мг/дм³, азоту нітритного - 0,022 мг/дм³. Кількість загального фосфору коливалася в межах 0,088-0,447 мг/дм³. Величини хімічного (ХСК) і біологічного (БСК) споживання кисню дозволяють судити про забруднення води речовинами, що окислюються. Хімічне споживання кисню (ХСК) впродовж року коливалася в межах 18- 54 мг/дм³, біологічне споживання кисню (БСК₅) - в межах 1- 5 мг/дм³.

Нафтопродукти потрапляють у поверхневі води внаслідок змивання з поверхні водозабору і їх кількість становить 0 - 0,02 мг/дм³. Забруднення фенолами вод Кременчуцького водосховища залишається стабільним і коливається в межах 0 - 0,006 мг/дм³. Вміст СПАР коливається в межах 0-0,01 мг/дм³, це відповідає середнім багаторічним значенням.